בשעת הדחק והוינן בה *מאי לאחר שנזכר אילימא לאחר שנזכר דאין הלכה כרבי אליעזר אלא כרבנן בשעת הדחק היכי עביד כותיה אלא (לאו) דלא איתמר הלכתא לא כמר ולא כמר וכיון שנזכר דלאו יחיד פליג עליה אלא רבים פליגי עליה אמר כדי הוא רבי אליעזר *לסמוך עליו בשעת הדחק אי אמרת בשלמא לתרומה היינו דהואי תרומה בימי רבי אלא אי אמרת לקדש *קדש בימי רבי מי הואי כדעולא *דאמר עולא חבריא מדכן בגלילא הבאנמי בימי רבי ת"ש מעשה בשפחתו של רבן גמליאל שהיתה אופה ככרות של תרומה ובין כל אחת ואחת מדיחה ידה במים ובודקת באחרונה בדקה ומצאה טמאה ובאת ושאלה את רבן גמליאל ואמר לה כולן טמאות אמרה לו רבי והלא בדיקה היתה לי בין כל אחת ואחת אמר לה א"כ היא טמאה וכולן טהורות קתני מיהת ככרות של תרומה א] מאי תרומה תרומת לחמי תודה תרומת לחמי תודה באפיה מאי בעיא דאפרשינהו בלישייהו וכיהא דאמר רב טובי *בר רב קטינא *לחמי תודה שאפאן ד' חלות יצא והוינן בה והא בעינן ארבעים *למצוה והא בעינן אפרושי תרומה מינייהו וכי תימא דמפריש פרוסה מכל חד וחד *אחד אמר רחמנא *שלא יטול פרוסה ואמרינן דאפרשינהו בלישייהו הכא נמי דאפרשינהו בלישייהו ת"ש שוב מעשה בשפחה של רבן גמליאל שהיתה גפה חביות של יין ובין כל אחת ואחת מדיחה ידיה במים ובודקת ובאחרונה בדקה ומצאה טמאה ובאת ושאלה לרבן גמליאל ואמר לה כולן טמאות אמרה לו והלא בדיקה היתה לי בין כל אחת ואחת אמר לה אם כן היא טמאה וכולן טהורות אי אמרת בשלמא חדא דקדש וחדא דתרומה היא היינו דהדרה ושיילה אלא אי אמרת אידי ואידי דקדש למה לה למהדר ולשיילה מעשה שהיה בשתי שפחות היה לישנא אחרינא אמרי לה אמר רב הונא מעת לעת שבנדה *מטמאה בין לקדש ובין לתרומה ממאי מדלא קתני לה גבי מעלות א"ל רב נחמן והא תני תנא לקדש אבל לא לתרומה *קבלה מיניה רב שמואל בר רב יצחק *בחולין שנעשו על טהרת קדש ולא בחולין שנעשו על טהרת תרומה *תנן התם *נולד לה ספק טומאה עד שלא נגלגלה תעשה בטומאה משנגלגלה תעשה בטהרה עד שלא נגלגלה תעשה בטומאה חולין נינהו *ומותר לגרום טומאה לחולין שבארץ ישראל משנגלגלה תעשה בטהרה חולין המטבולין לחלה כחלה דמו *ואסור לגרום טומאה לחלה °תנא וחלתה

בשעת הדחק. שני בצורת היו ולא רצה להפסיד טהרות: אלא רבים פליגי עליה. ונטלין דברי היחיד והתחיל להתפרש ואמר כדי הוא כו': קדש בימי רבי מי הוה. כמה שנים היה אחר החורבן בסוף התנאים: חבריא מדכן בגלילא. חבירים שבגליל מטהרים יינם לנסכים ושמנן למנחה' שמא יבנה בהמ"ק בימיהם ולעול' קדש הוו. כך שמעתי כמומר בקדש · וכן היא שנויה(א): כולן טמאות. משום מעת לעת שבנדה: היא טמאה. משום פקידה לפקידה: תרומת לחמי תודה. ארבע חלות מד' מינין שבתודה נותנין לכהן דכתיב (ויקרא ז) והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה וגו': באפיה מאי בעיא. הא מ' חלות בעי לה למיפא והדר אפרושי ד' לתרומה וארבעין לא מיקרו תרומה: ומשני דאפרשינהו בלישייהו. לעולם מאי תרומה תרומת לחמי תודה ודקאמר באפיה מאי בעיא כגון שהפריש לד' מהארבעים חלות בעיסתן ולאחר אפיית כולן שחט תודה עליהן: שאפאן ד' חלות. עשר עשרונים של חמץ אפאן כולן כחלה אחת וג' עשרונות ושליש שבחלות מצה אפאן בחלה אחת וכן של רקיקין וכן של רבוכה: הא בעינן מ'. במנחות ילפינן לה בפרק התודה (דף עו.) ואמאי יצא: ומשני למצוה. אבל עיכובא ליכא: והא בעי אפרושי תרומה. אחת מכל מין דהיינו א' מעשר וכיון דליכא עשר היאך יפריש: וכ"ת דמפריש פרוסה מכל. חלה מעט לכהן: אחד אמר רחמנא. והקריב ממנו אחד מכל קרבן וגו' ודרשינן במנחות (דף עז:) שלא יטול פרוסה לתרומת כהן: דאפרשינהו בלישייהו. נטל אחד מעשר לתרומה ותשע הנותרים לבעלים מכל מין ומין אפה כחלה אחת: גפה. סותמת בטיט בידיה ומדיחה ידיה מן הטיט: קבלה מיניה רב שמואל. להך מיוכחא מרב נחמן ואוקמא להא דקתני לקדש אבל לא לתרומה הכי קאמר בחולין שנעשו על טהרת קדש כו' אבל בתרומה ממש נהגא: נולד לה גרסי'. טולד בעיסה ספק טומאה: גלגול בחולין זהו גמר מלאכה לחלה: תעשה בטומאה. אם ירצה יטמאנה ביד דסוף סוף חלת ספק היא ולא תאכל: תעשה בטהרה. בכלים טהורים ואל יטמאנה ביד ואע"פ דסוף סוף חלתה אסורה אסור לטמאה ביד הואיל ונגמרה מלאכתה לחלה אסור לגרום לה טומאה ודאית דכתיב · ואני נתתי לך את משמרת תרומותי ודרשינן בבכורות (דף לד.) שתי תרומות במשמע טהורה ותלויה ואמר קרא שומרנה:
וחלתה

בשעת הדחק · פירש רש"י בשני בצורת ולא דק דבפירקין (לקמן דף ט:) אמר דאפי' רבנן מודו בשני בצורת וי"ל דהאי בשעת הדחק היינו אדם שנגע במעת לעת שבנדה ועשה מעשה טהרות לפני ראייה ואחר הראייתו עסק בטהרות הרבה ולא דמי לשני בצורת כיון דמקודם לכן לא היתה שעת הדחק ואפי' בטהרות ע"י הוראת משום ועוד י"ל שעת הדחק שהשואל הגך לו וזהו טורח גדול לרדוף אחריו כדאמר בפרק אע"פ (כתובות דף סז:) דהכא אבתריה תלהא *מילי בתלא ולא אדרכיה:

דאפרשינהו בלישייהו · אף על גב דאין הלחם קדוש אלא משקרמו פניו בתנור ונשחט עליו הזבח (מנחות עח:) מ"מ קרי להו תרומה לפי שיחדו אותה לקרות לה שם תרומה לאחר אפייה ושחיטת הזבח והיתה מופרשת בלישייהו ולא לאחר אפייה משום דכשהיא עיסה יכול לעשותה עגות וגלוסקאות ונראה דקדושת (*הפת) איכא עלייהו ואסור לעשותה כחלות אחרות כדמשמע סוף פרק קמא דנדרים (דף יג.) כחלת אהרן וכגון ותרומתו מותרין ודייק הא כתרומת לחמי תודה אסור ומוקי דאפרשינהו בלישייהו ומדאסר הנכר שהתפיס בלחמי תודה משמע דאיכא עליה קדושת *הפת בעודה עיסה:

בשפחתו של ר"ג · פירש רשב"ם דהיינו ר"ג הזקן דאמרינן בשילהי פ"ק דשבת (ד' טו.) הלל ושמעון גמליאל ושמעון נהגו נשיאותן *לפני הבית ק' שנה ומיהו אין ראיות להזכיר כתם ר"ג אלא ר"ג הזקן ויכול להיות שהוא ר"ג דיבנה חבירו של רבי אליעזר ורבי יהושע:

נולד לה ספק טומאה עד שלא נגלגלה · פירוש נולד לה ספק טומאה הנוגעת אף בחולין קודם גלגול יכול לגרום לה טומאה ודאית ואין לאסור משום משמרת תרומותי דקודם גלגול אכתי לא פתיכא ביה חלה כמו המפריש חלתו קמח דלא עשה ולא כלום והפסד כהן נמי ליכא כיון דנולד לה ספק טומאה ככר משנגלגלה תעשה בטהרה פירוש אם לאחר גלגול נולד לה ספק טומאה דלא שייך בחולין אלא בחלה תעשה בטהרה אע"ג דחלתה תלויה וליכא הפסד כהן אסור לגרום לה טומאה משום משמרת תרומותי וה"ה דאפי' נולד לה ספק טומאה דשייכא אף לחולין דאסור לגרום טומאה אלא דמפרש בברייתא אויה ספק אמרו בספק חלה דאפילו בספק טומאה דלא שייכא בחולין חלתה תלויה ואשמעינן חולין המטבולין לחלה כחלה דמו אבל אין לפרש דרישא נמי שנולד לה ספק טומאה עד שלא נגלגלה איירי נמי בספק חלה דהיינו בטומאה דלא שייכא בחולין ואע"ג דעדיין טהורה גמורה היא תעשה בטומאה ודאית דקודם גלגול אכתי לא איקרי טבולה לחלה ולא אסור משום משמרת תרומותי והפסד כהן נמי ליכא שיפריש עליה ממקום אחר דאין נראה דקרי ספק טומאה קודם גלגול כיון שטהורה גמורה היא ואם תאמר דאמר בעבודה זרה פ' רבי ישמעאל (דף עו· ושם) אין בוצרין עם ישראל העושה פירותיו בטומאה ויש פירוש שפירש רש"י בהם משום דאסור לגרום טומאה לתרומה משום משמרת תרומותי והשתא הלא אין קבע למעשר אלא עד שיקפה או עד שישלה והכא אמר עד שלא נגלגלה תעשה בטומאה וי"ל דהתם אם הפריש אפילו קודם שיקפה או שישלה הוי תרומה כמו שהקדימו בשבלין אבל הכא אם הפריש חלה קודם גלגול הוי כמו הפריש חלתו קמח דאמר בהאיש מקדש (קדושין דף מו:) דלא עשה ולא כלום ולכך לא מיקריא טבולה לחלה (ועל פירוש הקונטרס קשה דבתוספתא דחלה מסיים בה הכי וכן פירות עד שלא נגמרה מלאכתן יעשו בטומאה משנגמרה מלאכתן יעשו בטהרה · נ"י) או נמי יש לפרש דהתם נמי לא אסור משום משמרת תרומותי כפירש"י כיון דאכתי לא הוקבע לתרום אלא משום הפסד כהן אסר לה אבל הכא ככר נולד לה ספק וליכא הפסד כהן

לד א ב ג ד מיי' פ"ט מהל' מעשה קרבנות הלכה כב:

לה ה ו מיי' פ"ג מהל' משכב ומושב הלכ' ס:

לו ז מיי' פ"ח מהלכות בכורים הלכה י סמג עשין קמא:

לז ח מיי' שם ופ"ו הלכה יב ופט"ו מהל' טומאת אוכלין הלכה ט: [צ"ל פרסי]

לח ט מיי' פ"ח מהלכות בכורים הלכה י ופי"א מהלכות שאר אבות הטומאה הלכה טו:

◆

גליון הש"ס

גמ' קדש בימי רבי מי הואי · עי' משנה למלך בהל' אבל פ"ג הלכה א' בסופו: שם מטמאה בין לקדש ובין לתרומה · עי' זבחים לג ע"ב תד"ה מדגל:

◆

תוספי הרא"ש

לקינוח ולא לבדיקה · אבל אי הוי מקנח מת בקריות חייב או שפירש בקישוי הוי שפיר שיעור [illegible]

[חגיגה כה.]

[ברכות מ: וש"נ]

חגיגה כה:

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמרה וכו' היא שנויה · נ"ב כדף כה:

[נדרים יב. פ"ח מנחות עו: ושם איתא בר רב קטינא]

מנחות עז: [פסחים לב: נדרים יב:]

מוסף רש"י

בשעת הדחק. שני בצורת הוו וליכא הפסד טהרות (ערכין מו.).

מאי לאחר שנזכר. אילימא נזכר דאיתמר בפלוגתייהו הלכה כרבנן וכשנעשה המעשה לא היה זכור ועכשיו נזכר, אמאי לא אהדר עובדא (שם).

אלא. האי דלא אהדר משום דלא איתמר הלכתא לא כמר ולא כמר. ומאי נזכר, לאחר שנזכר דרבים פליגי עליה, דהוי ליה למעבד כרבים, אמר כדי הוא רבי אליעזר לסמוך עליו בשעת הדחק ולא אהדר עובדא (שם).

מדכן. מטהרין יינן ושמנן למזבח (חגיגה כה.).

לחמי תודה שאפאן ד' חלות. שהיה לו לעשות ארבעים ולא עשה כי אם ארבע, אחד מכל מין (מנחות עו.) אחד (המשך למטה)

[סוטה שם גיטין עי']

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' מאי תרומה תרומת לחמי תודה · נ"ב ע"ל ספר ברכת הזבח לספ' מנחות דף עח ע"ב ד"ה כסיף פליגא וכו' ודו"ק:

בברייתא רשב מעשה בשפחתו · וא"כ הוה קשה כיון דאמר לה גבי קדש דכולן טהורות כ"ש בחולין שנעשו על טהרת הקדש · ולמה לה למהדר ולשיולי וליכא למימר דהוצרכה לישאל משום האחרונה דלא היתה יודעת כלל אם יש טומאה למפרע בחולין שנעשו על טהרת הקדש מ"מ כי אמר לה גבי חביות דכולן טמאות למה לה למהדר ולימא ליה והלא בדיקה היתה לי בין כל אחת ואחת כיון דאמר' בקדש קאמר לה כולן טהורות כ"ש בחולין שנעשו על טהרת הקדש אבל אי קמייתא האי בתרומה ובתרייתא בחולין שנעשו על טהרת הקדש) מטמאה מעת לעת ולא מתניא בדיקה שבנתיים ולפי מאי דפירשתי לעיל דלא משכחת לה לחמי תודה דחזו קדש אלא בשוחט עליהן תודה בקודם בתנור ניחא דלא בעי לשנויי הכי דלכתחלה אין שוחטין את התודה אם לא יהיה הלחם בעזרה דלא פליגי ר' יוחנן ור"ל בפרק התודה אלא בשוחט את התודה בדיעבד ולחמה חוץ לחומה דר' יוחנן מכשיר ור"ל פוסל · אבל לכתחלה אין שוחטין את התודה עד שיהא הלחם בעזרה' ואשה בעזרה מניין הלכך הך דלחמי תודה נמי לא איירי אלא בחולין שנעשה על טהרת הקדש: תנן התם במסכת חלה נולד לה ספק טומאה עד שלא נגלגלה תעשה בטומאה · פרש"י דבלאו הכי לא אכיל לה כהן כיון דנולד לה ספק טומאה משמע הא אם לא נולד בה ספק טומאה תיעשה בטהרה · ואין לפרש דה"ה נמי לא נולד לה ספק טומאה ומשום רבותא דסיפא נקטיה דאע"ג דמטמאת בספק תיעשה בטהרה · דהא בפרק הניזקין תנן גבי אשת חבר שמסייעת לאשת עם הארץ משתטיל מים לא תגע בה משום מסייע ידי עוברי עבירה ואפי' קודם גלגול ואין לומר משום דקסבר אסור לגרום טומאה לחולין שבארץ ישראל ומשתטיל מים והוכשרו לא תגע · דהא אמרינן התם רישא בטומאת חולין וסיפא בטומאת חלה ואמרי' נמי בירושלמי כלה דמתני' דע"ז דאין בוצרין עם ישראל העושה פירותיו בטומאה משום דמסייע ידי עוברי עבירה ומפרש טעמא דכתיב ונתתם ממנו את תרומת ה' לאהרן הכהן · עשה שיתנו לאהרן בכיהונו אלמא דאסור לטמאות החולין כדי להפסיד התרומה לכהן שלא

א) נראה דל"ל שפיר טוח כשיא למשל דהוא מטמאה משל"ע וכו' ·

מוסף רש"י (המשך מלמעלה) ממלא ואחד מטגן ואחד מרקיקין ואחד מרבוכה, דארבע מינין יש כהן (שם מכמ"י). והא בעינן ארבעים. דארבעים חלות מיבעי ליה למיפי, עשרה מכל מין, ומשני למצוה. דמלומו שיהו ארבעים אבל אי אפאן בארבע חלות גדולות מכל מין אחת יצא (נדרים יב:). והא בעינן אפרושי תרומה מינייהו. דכתיב (ויקרא ז) והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה, והך תרומה אמרינן דהויא אחת מעשרה (מנחות עז.) שנוטל אחד מכל מין ונאכלת לכהנים כדכתיב (ויקרא שם) לכהן הזורק את הדם לו יהיה והמשנה נאכל לבעלים (מנחות שם מכמ"י). דמפריש פרוסה מכל חד וחד. מכל אחת של ד' מינים (מנחות שם). אחד אמר רחמנא. אחד מכל קרבן תרומה יהי' לכהן הזורק וגו', ארבעה מינין היו כה של עשר עשר חלות ומכל מין ומין נוטל אחד לכהן והשאר לבעלים, וכתיב אחד שלא יטול לו פרוסה (פסחים לז:) אחד שלם משמע (מנחות שם מכמ"י). דאפרשינהו בלישייהו. כל זמן שהן עיסה ועוד עשה החלות שלמות, דלא הוי פרוס (מנחות שם). דמכל מין ומין הפריש קודם אפיה לתרומה ואח"כ אפה לשיריים, דהשתא שקיל תרומה שלימה מכל קרבן, דאופה חלה ממה שנטל מכל מין ומין (נדרים יב:).